

**Krajinský zákon,
ktorým sa mení zákon o pohrebných službách Horného Rakúska z roku 1985 (Novela
zákona o pohrebných službách Horného Rakúska z roku 2024)**

Krajinský snem Horného Rakúska (Krajinský parlament) rozhodol takto:

Článok I

Zákon o pohrebných službách Horného Rakúska z roku 1985, Vestník spolkovkej krajiny (LGBL) č. 40/1985, v znení krajinského zákona LGBL č. 131/2021 sa mení takto:

1. § 1 ods. 1 druhá veta má toto znenie:

„Obhliadke tiel podliehajú aj mŕtvo narodené deti, ako je definované v § 8 ods. 1 bode 2 zákona o pôrodných asistentkách, Spolkový právny vestník (BGBl.) č. 310/1994, v znení spolkového zákona BGBl. I č. 65/2022.“

2. V § 3 ods. 3 sa vypúšťajú slová „a potraty“.

3. V § 3 ods. 4 sa slová „licenciované pohrebné služby“ [v nemčine: konzessionierte Leichenbestattungsunternehmen] nahrádzajú slovami „pohrebné služby“ [v nemčine: Bestattungsunternehmen].

4. § 4 až § 8 majú toto znenie:

„§ 4

Všeobecné pravidlá správania

(1) Od všetkých osôb sa vyžaduje, aby pomáhali ohliadačovi mŕtvol pri výkone jeho úradných povinností poskytovaním pravdivých informácií o akýchkoľvek okolnostiach, ktoré sú relevantné pre zistenie príčiny smrti. Platí to najmä pre lekárov, ktorí naposledy ošetrovali zosnulého.

(2) Od všetkých osôb sa vyžaduje, aby sa riadili pokynmi ohliadača mŕtvol v súvislosti s obhliadkou tela.

§ 5

Premiestnenie tela a zákaz zmien na tele

(1) Pred vykonaním obhliadky tela sa môže telo premiestniť z miesta úmrtia alebo z miesta nálezu na iné miesto vhodné na obhliadku tela, ak:

1. ohliadač mŕtvol nepochybuje o tom, že na zistenie príčiny smrti nie je potrebné, aby telo zostalo na mieste úmrtia alebo na mieste nálezu, a súhlasí s premiestnením tela alebo

2. lekár, ktorý je oprávnený vykonávať lekársku prax alebo pohotovostnú lekársku činnosť v Rakúsku, na základe súčasných poznatkov lekárskej vedy konštatuje smrť, nepochybuje o tom, že na zistenie príčiny smrti nie je potrebné, aby telo zostalo na mieste úmrtia alebo na mieste nález, súhlasí s premiestnením tela a potvrdí smrť. Ohliadačovi mŕtvol sa musí zaslať písomné potvrdenie.

(2) Zmeny na tele, najmä umytie, ako aj oblečenie, uloženie a umiestnenie do rakvy, sa môžu pred vykonaním obhliadky tela vykonať len so súhlasom ohliadača mŕtvol alebo lekára uvedeného v odseku 1 pododseku 2. Lekár to musí zdokumentovať písomným potvrdením pre ohliadača mŕtvol.

(3) Odchylné od odsekov 1 a 2 sa telo musí ponechať v nezmenenej polohe až do vykonania úradných vyšetrovaní alebo príkazov, ak lekár, ktorý konštatoval smrť, vyjadril konkrétne obavy, že nejde o prirodzenú smrť. Neplatí to v prípade, ak je zmena polohy nevyhnutná zo závažných dôvodov.

§ 6

Vykonávanie obhliadky tela

(1) Ohliadač mŕtvol vykoná obhliadku tela do 24 hodín od prijatia oznámenia o úmrtí.

(2) Na základe súčasných poznatkov lekárskej vedy musí ohliadač mŕtvol určiť, či došlo k smrti, či sa výsledky jeho obhliadky zhodujú s informáciami poskytnutými príbuznými alebo opatrovateľmi alebo s informáciami poskytnutými lekármi, ktorí naposledy ošetrovali zosnulého, a napokon, či možno vylúčiť akékoľvek podozrenie z účasti tretej strany na smrti.

§ 7

Opatrenia v prípade nezvyčajných úmrtí

(1) Ak existuje podozrenie na ne prirodzenú smrť, ohliadač mŕtvol to musí bezodkladne oznámiť príslušnej prokuratúre alebo kriminálnej polícii.

(2) Ak nenastali okolnosti uvedené v odseku 1, ohliadač mŕtvol musí smrť čo najskôr nahlásiť príslušnému orgánu, ak:

1. príčinu smrti nemožno určiť a neexistuje odôvodnené podozrenie, pokiaľ ide o príčinu smrti, alebo
2. existujú iné okolnosti, na základe ktorých sa vyžaduje úradná pitva (§ 10 ods. 1).

(3) V prípade smrti na nahlásené prenosné ochorenie musí lekár uvedený v § 5 ods. 1 o tom upovedomiť pohrebnú službu a informovať prítomných o bezodkladne potrebných hygienických opatreniach.

§ 8

Potvrdenie o obhliadke tela

(1) Ohliadač mŕtvol vydá potvrdenie o obhliadke tela na základe vykonanej obhliadky. V potvrdení o obhliadke tela sa musí uviesť:

1. totožnosť zosnulého (aspoň meno a priezvisko, pohlavie a dátum narodenia);
2. zistená alebo predpokladaná príčina smrti;

3. miesto úmrtia alebo nálezu tela;
4. stanovený alebo predpokladaný čas, kedy nastala smrť;
5. či sa zistilo, že telo je infekčné;
6. či a aké hygienické obavy zabrahujú preprave tela (napr. z dôvodu rizika ochorenia).

(2) V prípadoch uvedených v § 7 ods. 1 a 2 nemožno potvrdenie o obhliadke tela vydať skôr, ako súd alebo orgán vyhlási, že nemá dôvod zasiahnuť.

(3) Potvrdenie o obhliadke tela musí dostať každý z týchto subjektov:

1. obec, v ktorej došlo k úmrtiu alebo nálezu tela;
2. prevádzkovateľ pohrebného zariadenia, v ktorom sa má uskutočniť pohreb (§ 18 ods. 2 a § 20 ods. 2).

(4) Ohliadač mŕtvol odovzdá potvrdenie o obhliadke tela uvedené v odseku 3 bode 2 príslušnej pohrebnej službe alebo zabezpečí jeho odovzdanie. Pohrebná služba zašle potvrdenie o obhliadke tela prevádzkovateľovi príslušného pohrebného zariadenia.

(5) Potvrdenie o obhliadke tela musí obec uchovávať najmenej desať rokov. Obec musí na požiadanie umožniť najbližším príbuzným (§ 10 ods. 5) nahliadnuť do potvrdenia o obhliadke tela, ktorí si z neho môžu vyhotoviť kópie alebo nechať vyhotoviť kópie na ich náklady.“

5. § 10 odseky 1 a 2 majú toto znenie:

„(1) Ak nie sú splnené podmienky na to, aby prokuratúra nariadila pitvu, orgán nariadi pitvu tela, ak je pitva potrebná na objasnenie príčiny smrti zo závažných dôvodov súvisiacich s verejnou zdravotnou starostlivosťou a príčina smrti sa nedá určiť iným spôsobom.

(2) Ustanovenia o pitvách v nemocniciach (§ 49 zákona o nemocniciach Horného Rakúska z roku 1997) a ustanovenia o pitvách v trestnom konaní nie sú týmto zákonom dotknuté.“

6. Tretia veta § 10 ods. 5 sa vypúšťa.

7. V § 13 ods. 1 sa vypúšťajú slová „(napr. prebodnutie srdca, prerezanie žíl)“.

8. § 14 znie takto:

„§ 14

Balzamovanie

Balzamovanie sa môže vykonávať vo vhodných miestnostiach až po obhliadke tela. Vykonanie balzamovania musí pohrebná služba oznámiť prevádzkovateľovi pohrebného zariadenia, kde sa má telo pochovať alebo spopolniť.“

9. § 15 znie takto:

„§ 15

Povinnosť pochovania

(1) Všetky telá musia byť pochované po 48 hodinách a pred uplynutím 96 hodín od úmrtia. Ak sú k dispozícii vhodné chladiace alebo konzervačné zariadenia, telo sa musí pochovať do desiatich dní od úmrtia. Neskoršie pochovanie sa môže uskutočniť len vtedy, ak je telo poskytnuté univerzitnému anatomickému ústavu alebo so súhlasom starostu. Povolenie sa udelí, ak neexistujú žiadne hygienické obavy, ktoré by bránili takémuto neskoršiemu pochovaniu a ak je zabezpečený rešpekt voči zosnulému. Ak je to potrebné na zabránenie ohrozeniu zdravia a na zabezpečenie rešpektu voči zosnulému, k povoleniu sa priložia primerané obmedzenia a podmienky.

(2) Bez ohľadu na to, kto je povinný uhradiť náklady na pohreb, o pohreb sa musia postarať najbližší príbuzní zosnulého. Ak nie sú žiadni najbližší príbuzní, alebo ak si nesplnia svoju povinnosť včas, pohreb musí zabezpečiť obec, v ktorej došlo k úmrtiu, alebo ak to nie je možné určiť, obec, v ktorej bolo telo nájdené. Obec môže informovať univerzitný anatomický ústav v Rakúsku o tom, že si telo môže vyzdvihnúť na vlastné náklady, pokiaľ to nie je zakázané podľa ustanovení odseku 3.

(3) Poskytnutie tela univerzitnému anatomickému ústavu je zakázané, ak:

1. obec dostala písomné vyhlásenie od zosnulého alebo jeho právneho zástupcu, v ktorom je takéto poskytnutie výslovne vylúčené;
2. takéto poskytnutie by znemožnilo pitvu, ktorá by mohla byť nariadená, alebo
3. takémuto poskytnutiu bránia hygienické obavy.

(4) Za najbližších príbuzných na účely odseku 2 sa považujú osoby uvedené v § 10 ods. 5. Povinnosť postarať sa o pohreb im prináleží v poradí, v akom sú uvedené v § 10 ods. 5.

(5) Ak podľa odseku 2 zabezpečila pohreb obec, môže voči osobe, ktorá je zodpovedná za pohreb podľa odseku 4, uplatniť postih. Ak sa povinnosť podľa odseku 4 vzťahuje na viacero osôb, tieto osoby majú spoločnú a nerozdielnú zodpovednosť. Ak po príslušnej výzve obce nebudú náklady uhradené, môžu byť uložené úradným rozhodnutím.

(6) Povinnosť pochovania existuje aj v prípade mŕtvo narodených detí a potratov, častí mŕtvol a oddelených častí ľudského tela. Tieto musí odovzdať pohrebnej službe ošetrojúci lekár, alebo vedenie nemocnice. Vo všetkých ostatných ohľadoch sa primerane uplatňuje odsek 2.

(7) Odchylné od odseku 6 môžu byť mŕtvo narodené deti a potraty, časti mŕtvol a oddelené časti ľudského tela hygienicky uskladnené v rámci lekárskej ordinácie alebo prevádzky nemocnice a následne zaslané na hromadný pohreb v súlade s § 17 ods. 3.“

10. Do § 16 ods. 1 sa dopĺňa nasledujúca veta:

„Telo je možné uložiť na mieste úmrtia bez súhlasu ohliadača mŕtvol maximálne do 24 hodín po smrti.“

11. § 17 sa mení takto a znie takto:

„§ 17

Určenie typu pohrebu a miesta pohrebu

(1) Medzi možné typy pohrebu patrí pochovanie (pochovanie do zeme alebo do hrobky) alebo kremácia.

(2) Typ a miesto pohrebu musí byť v súlade s vôľou zosnulého. Ak neexistuje jasne identifikovateľná vôľa zosnulého, alebo ak ju nemožno vykonať, môže typ a miesto pohrebu určiť osoba, ktorá na základe povinnosti ustanovenej v § 15 ods. 2 a 4 skutočne zabezpečuje pohreb.

(3) V prípade mŕtvo narodených detí alebo potratov, častí mŕtvol a oddelených častí ľudského tela je povolený hromadný pohreb (pochovanie alebo kremáciu), ale pochovanie spolu s iným telom je zakázané.

(4) Odchyľne od odseku 3 sa povoľuje spoločné pochovanie mŕtvo narodeného dieťaťa alebo potratu s matkou, ktorá tiež zomrela.“

12. Nadpis § 18 má toto znenie:

„Pochovanie“

13. § 20 odseky 2 až 4 majú toto znenie:

„(2) Telo možno spopolniť len vtedy, ak bola ako typ pohrebu určená kremácia a bolo vydané potvrdenie o obhliadke tela.

(3) Všetok popol zo spopolneného tela musí byť uložený v urne. Tá musí byť označená takým spôsobom, aby bolo možné určiť telo, z ktorého pochádza popol.

(4) Ustanovenie uvedené v druhej vete odseku 3 sa nevzťahuje na hromadné pohreby podľa § 17 ods. 3 ani na popol osobitne spopolnených častí mŕtvol a oddelených častí ľudského tela.“

14. Za § 20 ods. 4 sa vkladá tento odsek 5:

„(5) Ak zosnulý nedal iné pokyny, kremačná spoločnosť môže na žiadosť manžela/manželky, registrovaného partnera/registrovanej partnerky, druhu/družky, dieťaťa alebo rodiča odobrať malú časť popola z urny a odovzdať ho príbuznému na pamiatku zosnulého. Aj v prípade viacerých žiadostí o časť popola sa môže celkovo odobrať len malé množstvo.“

15. § 21 znie takto:

„§ 21

Pochovávanie urien a rozptýlenie popola na cintorínoch a urnových miestach

(1) Urna obsahujúca popol musí byť pochovaná na cintoríne alebo na urnovom mieste, pokiaľ nie je povolená výnimka podľa § 21a. Urnu odovzdá kremačná spoločnosť priamo prevádzkovateľovi príslušného pohrebného zariadenia alebo oprávnenej pohrebnej službe.

(2) Odchyľne od odseku 1 sa urna môže odovzdať priamo osobe zodpovednej za pochovanie, ak sa prevádzkovateľovi cintorína alebo urnového miesta potvrdí odovzdanie.

(3) Urna sa musí až do pochovania uchovávať dôstojne a s úctou.

(4) Pochovanie urny do vodného útvaru je povolené len vtedy, ak:

1. cintorín alebo urnový háj sa nachádza priamo na brehu tečúcej vodnej cesty a odtiaľ sa urna potopí do vody a
2. povaha urny a vodnej cesty zabezpečuje okamžité a úplné potopenie urny a
3. urna je vyrobená z materiálu, ktorý sa vo vode rýchlo rozpúšťa.

(5) Rozptýlenie popola je povolené len na lúke určenej na tento účel na cintoríne alebo v urnovom háji.“

16. Za § 21 sa vkladá tento § 21a:

„§ 21a

Pochovanie a uloženie urny mimo cintorínov a urnových miest

(1) Pochovanie alebo uloženie urny mimo pohrebného zariadenia uvedeného v § 21 ods. 1 si vyžaduje povolenie obce, v ktorej sa má urna pochovať alebo uložiť. K povoleniu sa priložia potrebné obmedzenia a podmienky, ak:

1. odovzdanie urny a spôsob pochovania alebo uloženia urny musí zodpovedať písomne zdokumentovanej vôli zosnulého, alebo žiadateľ musí predložiť vzájomný písomný súhlas manžela/manželky, registrovaného partnera/registrovanej partnerky, druhu/družky, detí, súrodencov a rodičov zosnulého za predpokladu, že získanie takéhoto súhlasu je primerané; a
2. pri zamýšľanom pochovaní alebo uložení urny sa zaobchádza so zosnulým dôstojne a s rešpektom a predovšetkým sa urna nepochováva ani neukladá na všeobecne prístupnom mieste.

(2) Urnu odovzdá kremačná spoločnosť osobe, ktorej bolo udelené povolenie podľa odseku 1 alebo zodpovedajúce povolenie v súlade s inými krajinskými právnymi predpismi, po predložení oznámenia o povolení. Ak na pochovanie urny mimo pohrebného zariadenia nie je v spolkovej krajine potrebné povolenie, urna môže byť odovzdaná aj osobám zodpovedným za pochovanie.

(3) V prípade prepravy do štátu, v ktorom nie je žiadna povinnosť, aby sa urny nachádzali na cintoríne, musí byť pred odovzdaním urny kremačnej spoločnosti predložené príslušné potvrdenie (napr. od veľvyslanectva alebo konzulárneho zastúpenia).

(4) Potopenie urny do vodného toku alebo rozptýlenie popola nie je povolené.

(5) Časť popola odobratá podľa § 20 ods. 5 nesmie byť uložená, pochovaná ani rozptýlená mimo pohrebného zariadenia na všeobecne prístupných miestach.“

17. V § 22 ods. 1 sa za slová „pitva podľa § 10 ods. 4“ vkladajú slová „alebo balzamovanie“.

18. § 22 ods. 3 sa vypúšťa.

19. § 22 ods. 5 znie takto:

„(5) Pri preprave tel do zahraničia sa odkazuje na ustanovenia Medzinárodnej dohody o preprave mŕtvol, BGBl. č. 118/1958 a Dohovoru o preprave mŕtvol, BGBl. č. 515/1978.“

20. V § 22 ods. 7 sa slová „spoločnosť poskytujúca pohrebné služby“ nahrádzajú slovami „pohrebné služby“ a posledná veta sa vypúšťa.

21. V § 24 ods. 1 sa vypúšťa označenie (1) a slová „licenciované pohrebné služby“ sa nahrádzajú slovami „pohrebné služby“.

22. § 24 ods. 2 sa vypúšťa.

23. § 25 ods. 2 druhá veta má toto znenie:

„Pohrebnej službe sa musí na požiadanie odovzdať preukaz na prevoz mŕtveho tela a úmrtný list.“

24. § 25 ods. 3 znie takto:

„(3) Pohrebná služba vykonávajúca prepravu tela musí po prijatí tela na mieste určenia predložiť preukaz na prevoz mŕtveho tela orgánu, ktorý je príslušný pre toto miesto.“

25. V § 25 ods. 4 sa pravopis nemeckého výrazu preukaz na prevoz mŕtveho tela zmenil z „Leichenpaß“ na „Leichenpass“.

26. V § 27 sa odkaz na „§ 22 ods. 3 až 7“ nahrádza odkazom „§ 22 ods. 4 až 7“ a odkaz „§ 24 ods. 1“ sa nahrádza odkazom „§ 24“.

27. § 29a sa zrušuje.

28. § 31 odseky 1 a 2 majú toto znenie:

„(1) Zriadenie, podstatná zmena a čiastočný alebo úplný prevod vlastníckych práv pohrebného zariadenia musí schváliť príslušný orgán.

(2) K žiadosti o zriadenie alebo podstatnú zmenu musia byť priložené tieto dokumenty, pričom v prípade elektronického predloženia postačuje jedna kópia:

1. pôdorys a plán usporiadania v dvoch vyhotoveniach;
2. opis projektu od schváleného stavebného odborníka v dvoch vyhotoveniach;
3. dôkaz o trvalom dispozičnom práve, ak nehnuteľnosť nie je vo vlastníctve žiadateľa;
4. v prípade cintorínov geologická správa o podmienkach týkajúcich sa pôdy a podzemnej vody s cieľom overiť súlad s podmienkami stanovenými v odseku 3 pododseku 6 a
5. v prípade kremačných zariadení opis činnosti, ktorý musí v každom prípade obsahovať podrobné informácie o procese spaľovania až po skladovanie popola.“

29. Úvodná časť vety v § 31 ods. 3 znie takto:

„Povolenie na zriadenie alebo podstatnú zmenu sa vydá s priložením potrebných obmedzení a podmienok, ak:“

30. § 31 ods. 3 pododseky 6 až 9 majú toto znenie:

- „6. v prípade cintorínov je kvalita pôdy vhodná z hľadiska podmienok rozkladu a neočakáva sa zhoršenie stavu podzemných vôd, najmä používaných zariadení na zásobovanie pitnou vodou;
7. v prípade cintorínov alebo kremačných zariadení je k dispozícii márnica alebo jej použitie je zabezpečené zmluvnou dohodou v súlade s § 32 ods. 2;
8. v prípade kremačných zariadení musí technológia zabezpečovať dodržiavanie emisných limitov a opatrení na zníženie emisií, ako aj monitorovanie emisií, ktoré zodpovedá stavu techniky v čase udelenia povolenia;
9. je zabezpečená riadna likvidácia odpadu.“

31. Za § 31 ods. 4 sa vkladá tento odsek 4a:

„(4a) Držiteľ povolenia musí viesť záznamy o monitorovaní emisií, uchovávať ich päť rokov a na požiadanie ich predložiť príslušnému orgánu.“

32. Do § 31 ods. 6 sa dopĺňa nasledujúca veta:

„Uvedené ustanovenia sa vzťahujú aj na prevod trvalého dispozičného práva.“

33. Za § 31 ods. 7 sa vkladá nasledujúci odsek 8:

„(8) Orgán má právo kedykoľvek a bez oznámenia overiť, či pohrebné zariadenia a márnice dodržiavajú ustanovenia tohto krajinského zákona. Ak sa zistia nedostatky, držiteľ povolenia je písomne vyzvaný, aby ich v primeranej lehote napravil.“

34. § 32 ods. 1 znie takto:

„(1) Zriadenie a podstatná zmena márnice si vyžaduje povolenie príslušného orgánu. K povoleniu sa priložia potrebné obmedzenia a podmienky, ak:

1. márnica spĺňa požiadavky na zabezpečenie dôstojnosti a rešpektu;
2. neexistujú žiadne hygienické obavy;
3. márnica je dostatočne veľká na to, aby v nej pri obvyklej úmrtnosti mohli byť uložené všetky mŕtve telá, ktoré nemohli byť uložené na inom mieste; a
4. márnica sa nachádza aspoň v blízkosti cintorína alebo kremáčného zariadenia.“

35. V § 33 ods. 1 sa vypúšťa posledná veta.

36. V § 33 ods. 2 pododseku 2 sa slovo „príbuzní“ nahrádza slovami „príbuzné osoby“.

37. V § 33 ods. 3 sa vypúšťa posledná veta.

38. V § 39 ods. 1 sa suma „220 EUR“ nahrádza sumou „3 000 EUR“ a posledná veta sa vypúšťa.

39. § 40 ods. 2 znie takto:

„2. účasť obce pri vykonávaní pitvy (§ 11 ods. 2) a účasť ohliadača mŕtvol pri vykonávaní pitvy (§ 11 ods. 1);“

40. § 41 sa mení takto a znie takto:

„§ 41

Ustanovenie o výklade

Pokiaľ sa ustanovenia tohto krajinského zákona týkajú oblasti pôsobnosti spolkovej vlády, najmä vo veciach obchodného práva, epidemického práva, starostlivosti o obeť vojny alebo trestného práva, musia sa vykladať tak, že nemajú právny účinok nad rámec právomoci spolkového štátu.“

Článok II

Tento krajinský zákon nadobúda účinnosť na konci dňa, keď bude vyhlásený vo Vestníku spolkovej krajiny pre Horné Rakúsko (Landesgesetzblatt für Oberösterreich).